

DIENOS ŽINIOS

Nr. 80

Glasenbach, 1947 m. gegužės 19 d.

MARSHALLAS: "PREKYBA SUVIENIJA PASAULĮ"

Amerikoje atidaryta pasaulio prekybos savaitė. Atidarymo metu JAV užs. reikalų ministeris Marshallis pareiškė: "Pasaulio ūkinis bendradarbiavimas yra šiandien reikalingesnis, negu anksčiau. Tautų susitarimas ūkio srityje sustiprina tarpusavio bendradarbiavimą. Visu krėstu vadovaujantieji asmenys ieško susitarimo kiekvienu atveju: ar tai būtų politikoje ar ūkio arba kabinėje srityje. Pasaulio prekybos Charta būtų žingsnis pirmyn į pasaulio saugumą. Tuomet galėtumėm atsiekti laimėjimų maitinimo srityje."

Suo laiku Amerika veda ūkinius pasikalbėjimus su sov. sąjunga ir visą eilę kitų krėstų. Šiuo laiku eina sovietų-amerikiečių pasitarimai sovietų skolų reikalų skaitomi patenkinamais. Pranešimu iš Maskvos sovietų sąjunga nori pasitarimus praplėtimui ir prekybos politiniame sektoriuje. Numatyta į JAV pasiusti sovietų delegaciją, kuri užmegstu ryšius su vadovaujanciais asmenimis Amerikoje.

KEICIA ANGLAI UŽSIENIO POLITIKĄ?

Keletas Anglijos sekmadienio laikraščių protestuoja prieš naują JAV paskolą Anglijai ir kritikuoja JAV finansų politiką. Socialistų "People" ir konservatorių "Empire News" laikraščiai Vyriausybei siūlo užsienio politiką pasukti 180 laipsniais. Dėl to Anglija iš sovietų sąjungos už raketinius lėktuvus ir kitus iki šiol slapta laikytus techninius išradimus galėtų gauti milijonus tonų maisto ir žaliavų. Daugelis stebėtojų ši pasiūlyma priėmė su tam tikru rezervuotumu.

CHURCHILLIO KALBA EUROPOS UNIJOS REIKALU

Anglų spaudoje su pasitenkinimu atsiliepiama apie paskutinę Churchillio kalbą, kurioje jis pabrėžia Europos suvienytų valstybių, kurias sudarymui turėtų padėti Amerika, reikalingumą. "New York Herald Tribune" laikraštyje žinomas amerikiečių politikas Lippman pasisako už Churchillio planą ir pabrėžia, kad JAV be abejonų stos už Europos tautų suvienijimą. Tuo pačiu Vasingtonas vestų pasitarimus su sov. sąjunga bendradarbiavimo reikalų keturių didžiųjų pakto rėmuose.

CHURCHILLIS PUOLA DARBIEČIŲ VYRIAUSYBĘ

"Konservatorių partija žymiai sustiprėjo, - pareiškė Churchillis kalboje skoto unistams. Jis užtikrina, kad tai parodys ši rudeni apygardiniai rinkimai. Darbiečių valdžia istumusi anglų tautą į sunkią krizę. Valdžios nesugebėjimu padaryta pasaulyje daug žalos. Mes praradome itaką, mūsų politika Palestinoje yra juokinga" - sūko Churchillis.

ITALIJA REIKALAUJA SAVO BELAISVIŲ

2.000 žmonių minia demonstravo prieš sovietų konsulatą Genuvoje ir reikalavo gražinti Italijon belaisvius, kurie laikomi sovietų sąjungoje. Rusų konsulas pareiškė, kad gandas, kuriuo tvirtinama esant italų belaisvių Sibire, yra pramanytas.

ITALIJOJE VYRIAUSYBES KRIZE TESIASI

78 metu buv. Italijos ministras pirmininkas Nitte pareiske, kad jis tikisi pirmadieni ar antradieni sudaryti kairiuju ir centro, dalyvaujant visoms partijoms nuo komunistu, krikščioniu demokratu iki liberalu, kabineta. Desiniosios monarchistu ir "Uomo qualunque" partijos vyrius nedalyvaus. Politiniai stebetojai galvoje taciau maziau optimistiskai ir tiki, kad po Nitti nepasisekimo vel bus pavesta De Gasperi sudaryti. kabineta.

De Gasperi sekmdieni kataliku profsajungu susirinkime pareiske, kad jis esas sotus kesti komunistu dviguba zaidima.

Tikimasi, kad komunistai su Gasperi kartu valdzioje neseses, naudodami ji kaip taikini savo demagogijai.

SUTRUKDE GRAIKIJAI PAGALBOS ISTATYMO PASIRASYMA

Sestadieni prezidentas Trumanas oro Heliu nuvyko i Missburi, suzinojes, kad jo motinos sveikata zymiai pablogėjusi. Del to Graikijai pagalbos istatymos pasirasymas atidetas ateiciai.

JAV LEKTUVU PRODUKCIJA NEPAKANKAMA

Amerikos lektuvu produkcijos vadovybes sluoksniuose tvirtinama, kad dabartine lektuvu gamyba yra per maza. Dabartine gamyba neispildo net Amerikos gynimosi reikalavimus. Tuo tarpu sov. sajunga kasmet pagamina 50.000 lektuvu, taip, kad jie be atomines bombos oro kare pilnai sunaikintu Didz. Britanija.

SUDAROMI KARO MEDZIAAGU SANDELIAI

Amerika ketina, kaip pranesta reprezentaciniuose rumuose, sudaryti karo priemoni atsargos sandelius uz du milijardus doleriu.

AUSTRAL - KOMUNISTU PARTIZANAI

Pranesimu is Atenu Graikijos kariuomene paeme komunistu sukileliu grupe belaisven, kurioje randasi daugelis austru karo belaisviu is Jugoslavijos.

Austrai pareiske, pereje pas partizanus, kad tuo isvengus sunkia belaisvio likima karo belaisviu stovykloje. Stovyklose uzkrečiama ligu pasekomis mirtingumas labai didelis. Belaisviu tarpe ypatingai bijoma stovyklu, kurios randasi Slovenijoje. Pasiteike, kad jie tureje zygiuoti net 1.000 km. pesti. Ne vienoje vietoje gyventojai juos sumuse. Zygio metu daugelis numire. Paskutiniu laiku gyvenimo salygos kiek pagerėjo, bet maisto ir rubu trukumas jauciamas ir toliau.

BOMBOS SOVIETU PASIUNTINYBEN HELSINKYJE

Uzvakar per lenga sovietu pasiuntinyben Helsinkyje (Suomijoje) imesta bomba. Sprogimo metu padaryta nezymiu nuostoliu. Rusai i si ivyki ziuri labai rimtai ir suomiu policijai pavede surasti nusi-kaltelius triju dienu begyje.

VOKIECIU MOKSLININKAI AMERIKOJE

Po karo Amerikon nuvezti vokieciu mokslininkai ir tyrinetojai Amerikos mokslinc pazanga kai kuriose srityse pastume desimt metu i prieki. Amerikos armijos pranesime sakoma, kad jie Amerikai tuo sutaupe daugybe milionu doleriu.

350 siu mokslininku perduodami Amerikos privatinci pramonei, priziurint JAV prekybos ministerijai.

--- ---

Belgu vyriausybė atsisake ispildyti sovietu reikalavima isduoti Baltijos, Lenkijos ir Ukrainos DP rusams.

-Pagal vicia JAV istatymo projekta per sekencius keturius metus i JAV gales iveziuoti 100.000 DP.

--- . ---

- 3 -

1947.V.19, nr.80

KUR VAŽIUOSIME ?

(Trys mūsų tautievių laiskai)

Iš Anglijos. "Aš gyvenu neblogai. Darbo čia netrūksta, ypač anglių kasyklose ir žemės ūkyje. Darbo savaitė - 44 - 48 val. Už darbo valandą pramonėje mokama vidutiniškai 2 šil. 6 pen., apie 5 - 6 svarus i savaitę. Pragyventi, jei gauni pigesni būta, su šeima per savaitę kaštuoja virš 2-jų svarų. Mokant angli kalbą galima gauti geresnį darbą ir neblogai pragyventi.

Svetimšalių ir čia nemegsta, tačiau kiek pagyvenus galima išigyti geresnį darbą ir vardą. Aš dirbu tekstilės fabrike ir iš savo uždarbio su žmona ir vaikais pragyvenu neblogai".

--- .. ---

Iš Parnūzijos. "Dėkoju už prisiustus lietuviškus laikraščius, nes lietuviškos spaudos esu senai nematęs. Aš juos skaitau ryta, per pietus ir vakare.

Aš gyvenu neblogai. Dirbu ukvedžių ūkyje, bet kitiems nepyragai, nes darbas sunkus ir be to, nemakančius labai išnaudoja. Darbininkai, kurie dirba pramonėje, uždirba 8-9.000 franku per mėnesį, bet viska turi išleisti maistui. Turint laisvo laiko reikia važinėti po kaimus maisto pirkti. Viena kiaušinis kainuoja 18 franku. Viskas ant kortelių. Juodoje rinkoje viskas labai brangu.

--- .. ---

Iš Olandijos. "Apylinkėje gyvename 25 lietuviai. Aš dirbu stiklo fabrike. Uždirbu neblogai ir gyvenu gerai. Maisto ir kitų dalykų, kaip svetimšaliui, netrūksta.

--- .. ---

L i e t u v i ū Ž i n i o sRUSAI UZPILA PINIGAIS LIETUVOS MOKSLININKUS

"Chicago Daily Tribune" rašo: "Rusai aukstomis algomis bando papirkti Lietuvos mokslo žmones, kad jie istotu sovietų tarnybon, praneša pabėgėliai lietuviai, kurie neseniai pasiekė Švedijos krantus.

Sie pabėgėliai sako, kad Lietuvos darbininkas uždirba tik 3-500 rublių mėnesiui. Tuo tarpu Kauno universiteto profesorius gauna mažiausiai 20.000 rublių mėnesiui. Lietuvos Mokslo Akademijos pirmininkas gauna 35.000 rubl. mėnesiui. Be to visi profesoriai gauna pagidintą maisto normas ir gali nenormuotai pirkti spirito, vyno, sviesto, kiaušinių ir kitų liuksusinių prekių. Lietuvos ūkininkai verčiami atiduoti valstybei aukstas pyliavas. Už pristatytus produktus jie gauna nepaprastai žemą kainą. Pabėgėlių tvirtinimu Lietuvos žemės ūkio produkcija nepasiekia nei 40% prieskarinės Lietuvos produkcijos.

LIETUVOJE VYKSTA KOLONIZACIJA

Sovietų vyriausybės laikraštis "Izvestija", matyti, per neapsižiurėjimą idėjo tokia žinia apie Lietuvą: "1946 metais buvo duota apie 60 mil. rublių, pastatyti naujiems gyvenamiems namams ir ūkio trobesiams, naujai isikurusiems Lietuvoje".

Pasakymas "naujai isikurusi" galėtų reikšti, kad Lietuvoje yra daug vietos. Bet geografiškai mus moko, kad Pabaltijos šalys yra labai tankiai gyvenamos, o ne taip kaip Argentinoje, Kanadoje arba Australijoje. Del to šios šalys negali būti panaudotos emigracijai, kaip teigia "Izvestija". Sios paslapties rakta mes randame kitoje "Izvestijoje" paduodamoje žinioje iš Kaliningrado (Karaliaučiaus). Šioje žinuteje pasakyta: "Senose slavų žemėse vėl isikūrė slavai. Smolensko ir Vladimiro apylinkių kolchoznikai baltgudžiai atsivarė savo gyvulius, paukščius; atsivežė savo ūkio padargus, savo javus pasėliui. Valstybė davė didelę paramą naujakuriams, isikurusiems naujose žemėse."

(perkalta i 4-tą pusl.)

- 4 -

(Atkelta is psl. 3)

Bet cia reikia paklausti: ka veikia vietiniai gyv. ontojai? Is tikru saltiniu gaunamomis ziniomis, rusai juos irgi kolonizuoja... Sibiro arktikos salyse. Aisku - be valstybinės paramos, bet su vienu nedideliu maiseliu ant pečių. ("Amerika" nr. 14 1947 m.)

... Darbas be planu

"Vilnis" rašo: "I" "Kottona" atgabentoš milijoninės vertės sudėtingos mezgimo mašinos. Senais laikais šio tipo imontuodavo čechai ir anglų meisteriai. Dabar jų pagalbos niekas nelaukė: lietuviai mechanikai Gedvila, Jurevičius ir Kačerauskas stojo į darbą be brėžinių, be projekto..."

Kaip tokia mašina veikia, nesunku atspėti. Kitoj korespondencijoj iš Lietuvos pranešama, kad Kaune yra metalo apdirbimo fabrikas "Pergalė". Ką gi tas fabrikas padaro? Nesijuokit tikėtai: jis padaro kasdien po 1.500 aketvirkalių... Mat, ir to fabriko "mechanikai" dirba prie mašinų be brėžinių ir projektų, todėl ir mašinos atsisako dirbti. O tada - nukala darbininkas per dieną kelėtą aketvirkalių su plaktuku ar kiju. ("Draugas" 861 nr.)

Laiškas iš Lietuvos Vokietijon

Vienas Vokietijoje gyvenęs lietuvis gavo laišką iš Lietuvos, kurio kai kurias ištraukas čia patiekiamo:

"Sveikinu jus tardamas Garbe Jezui Kristui, nes mes tik jo aukščiausią pagalbą kovojam narsiai ir sėkmingai..."

Iš mūsų, likusių Lietuvoje, daug, daug neteks matyti amžinai. Ir mano paties šeima išvešta į vidurį Uralo. Iš Sangrudos valščiaus 18 šeimų išvešta į Sibirą. Iš jaunų vyrų yra žuvę apie pusę, kurie pasi- aukoję už tėvynės laisvę. Jų vardų ir vargų nepamistame mes likusieji lietuviai. Matome teromą 1940 metais, o dabar tukstanti, kartu žiauresnis, nes yra daug persidavėlių. Visi Lietuvos rusai milicininkai, enkavadistai, smaigia mus lietuvių ir geria paskubini kraujo lašeli. Dar mūsų užtenka likusių piūtis su komunizmu, kol karo smėkla nėra sulepsnojus...

"Tarsiu sudiev, visi pažįstami lietuviai. Jusų lauksime su dideliu pasiilgimu"... (Dirva "Nr. 18 1947 m.")

Lietuvos atstovas Vasingtone Povilas Žadeikis mini 60 metų gimimo sukaktį. Jis pas Amerikės lietuvių atvyko su Lietuvos finansinio misija 1919 metais. 1928 paskirtas generaliniu konsulu New Yorke, o nuo 1935 metų eina Lietuvos atstovo pareigas Vasingtone.

Bendrasis Amerikos lietuvių šelpos fondas "BALF" skelbia gavęs aukų jau virš 50.000 dolerių. Norima surinkti dar 500.000 dolerių.

"Vilnis" rašo: "Smetonizmo laikais Zarasų apskr. buvo 250 gimnazijos mokinių. Dabar Zarasų apskr. yra virš 1.000 jaunuolių, kurie lanko gimnazijas".

Nužinančiam bolševikų mokyklų sistemos, tas skaičius gali padaryti dideli išpuolį. Tačiau iš tikro rusai į tą 1.000 jaunuolių skaičių iskaito ir pradžios mokyklų mokinius. (Draugas 76 1947)

Prie "Dienos Žinių" redakcijos lango apie savaitę laiko stovi dvi lovos ir neatsiranda savininko. Tod jos parduodamos už du "Austria 3" cigaretes. Kreiptis kur nori ir kada nori.

Dienrasti leidžia Spaudos Darbuotojų Kolektyvas. Ats. red. J. Prakepas